

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 317/2014-29

Ústavný súd Slovenskej republiky Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. septembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť M. P., zastúpenej advokátkou Mgr. Janou Petrášovou Laiferovou, Royova 9, Piešťany, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 18/2008 (pôvodne vedenom Okresným súdom Piešťany pod sp. zn. 5 C 79/98, Okresným súdom Trnava pod sp. zn. 18 C 39/98 a Okresným súdom Piešťany pod sp. zn. 5 C 220/2000) a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 18/2008 (pôvodne vedenom Okresným súdom Piešťany pod sp. zn. 5 C 79/98, Okresným súdom Trnava pod sp. zn. 18 C 39/98 a Okresným súdom Piešťany pod sp. zn. 5 C 220/2000) p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 18/2008 p r i k a z u j e k o n a ť bez zbytočných p r i e ť a h o v.

3. M. P. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 5 000 € (slovom päťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Piešťany p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Piešťany je p o v i n n ý uhradiť M. P. trovy konania v sume 284,08 € (dvestoosemdesiatštyri eur a osem centov) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia na účet jej právnej zástupkyne advokátky Mgr. Jany Petrášovej Laiferovej, Royova 9, Piešťany.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 317/2014-11 z 13. mája 2014 prijal na ďalšie konanie sťažnosť M. P. (ďalej len „sťažovateľka“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných p r i e ť a h o v podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 18/2008, pôvodne vedenom Okresným súdom Piešťany pod sp. zn. 5 C 79/98, Okresným súdom Trnava pod sp. zn. 18 C 39/98 a Okresným súdom Piešťany pod sp. zn. 5 C 220/2000 (ďalej len „namietané konanie“).

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla, že 16. marca 1998 podala na okresnom súde *„návrh na začatie konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva*

manželov...ktoré zaniklo rozvodom ich manželstva na základe Rozsudku Okresného súdu v Trnave zo dňa 14.03.1995, sp. zn. 16C223/94. Konanie o vyporiadanie BSM je vedené na Okresnom súde Piešťany.“.

Sťažovateľka ďalej poukázala na skutočnosť, že o jej návrhu dosiaľ nebolo rozhodnuté, pričom poukázala najmä na súvislé obdobia nečinnosti okresného súdu, keď podľa nej „... súd vo veci nekonal od 17.09.2001 do 20.02.2006... vo veci sa opätovne nekonal od 27.05.2006 do 12.01.2010... súd opätovne vo veci nekonal od 12.01.2010 do 22.6.2012...“, ako aj na opakované pridelenie veci rôznym zákonným sudcom v rozmedzí rokov 2009 až 2012.

Sťažovateľka poukázala aj na skutočnosť, že „na nehmuteľnostiach, ktoré tvoria masu bezpodielového spoluvlastníctva manželstva sú zriadené exekučné záložné práva, pričom v jednotlivých prípadoch súd veriteľom priznal úrok z omeškania vo výške 0,1% za každý deň omeškania. Nekonaním súdu vznikla situácia, že už len spomínaný úrok z omeškania, okrem ostatných záväzkov, spotrebuje celý vyrovnací podiel. Súd od roku 1998 nielenže predmetnú vec nerozhodol, ale v podstate ani nezačal konanie.“.

Doterajšia dĺžka konania nebola podľa názoru sťažovateľky zásadne ovplyvnená jej správaním, keďže pojednávania nariadovaných okresným súdom sa „nezúčastnila 3x, a to z objektívnych dôvodov – nemala finančné prostriedky na cestu na súd, ani neprispela k prieťahom v konaní“.

Predsedička okresného súdu sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadrila k sťažnosti podaním sp. zn. Spr. 403/14 doručeným ústavnému súdu 23. júna 2014, v ktorom vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a uviedla podrobný chronologický prehľad dosiaľ vykonaných úkonov okresného súdu:

„16.03.1998 podanie návrhu na vyporiadanie BSM na Okresný súd Piešťany

31.03.1998 vec postúpená na OS Trnava

06.04.1998 stanovenie termínu výsluchu navrhovateľky na 30.4.1998, kde sa doručienka vrátila z oznámením, že navrhovateľka je na psychiatrickom liečení

04.05.1998 stanovený nový termín výsluchu navrhovateľky na 21.5.1998, kde sa doručienka opätovne vrátila z oznámením, že navrhovateľka je na psychiatrickom liečení

22.06.1998 *oznámila obec, že na navrhovateľka už nie je na liečení*

14.07.1998 *informatívny výsluch navrhovateľky*

03.08.1998 *doručenie návrhu odporcovi*

09.09.1998 *nariadenie termínu pojednávania na 14.10.1998*

14.10.1998 *pojednávanie (odročené pre neospravedlnenú neprítomnosť odporcu)*

23.11.1998 *pojednávanie (odročené pre neospravedlnenú neprítomnosť odporcu)*

13.01.1998 *pojednávanie (odročené pre neospravedlnenú neprítomnosť odporcu)*

22.02.1999 *pojednávanie (odročené pre neprítomnosť odporcu, ktorý nebol volaný)*

22.02.1999 *šetrenie pobytu odporcu*

16.03.1999 *šetrenie pobytu odporcu*

29.03.1999 *nariadenie termínu pojednávania na 10.5.1999, ktorý T bol zrušený*

02.07.1999 *nariadenie termínu pojednávania ma 20.09.1999, ktoré bolo odročené pre neospravedlnenú neprítomnosť odporcu a žiadané jeho predvedenie na poj.15.11.1999*

21.09.1999 *žiadosť o predvedenie odporcu*

15.11.1999 *pojednávanie odročené na neurčito pre neprítomnosť odporcu, ktorý nebol predvedený a dopyt na políciu prečo nebol predvedený*

02.12.1999 *termín výsluchu odporcu na 13.1.2000, kde zobrať na vedomie termín*

28.2.2000

28.02.1999 *pojednávanie, na ktoré sa odporca a jeho právna zástupkyňa, ktorá prevzala zastupovanie 25.2.2000 nedostavili*

28.02.2000 *návrh na príkazanie veci OS Piešťany zaslaný faxom od PZ odporcu*

28.02.2000 *výzva na zaplatenie SUPO z návrhu na príkazanie veci z dôvodu vhodnosti*

14.03.2000 *doručenia riadneho návrhu na príkazanie veci OS Piešťany a úhrada súdneho poplatku*

16.05.2000 *predloženie KS v TT na rozhodnutie o príkazaní veci*

13.07.2000 *uznesenie KS v TT o príkazaní veci OS Piešťany*

09.10.2000 *spis postúpený OS Piešťany a pridelený sudcovi Mgr. Mačejovi*

20.12.2000 *nariadenie termínu pojednávania na 14.2.2001*

14.02.2000 *pojednávanie odročené pre ospravedlnenie sa navrhovateľky*

19.03.2001 *pojednávanie odročené pre neprítomnosť odporcu*

09.04.2001 *pojednávanie odročené pre ospravedlnenie sa navrhovateľky a neprítomnosť PZ odporcu*

11.06.2001 *pojednávanie odročené na neurčito pre neprítomnosť navrhovateľky, ktorej bola uložená poriadková pokuta a boli žiadané listiny navrhnuté PZ odporcu*

18.07.2001 *výzva navrhovateľke na predloženie dôkazov*

06.08.2001 *výzva Slovenskej poľnohospodárskej banke, a. s.*

16.08.2001 *výzva OÚ PN o výpis z LV*

13.02.2004 *pridelenie veci Mgr. Zimányimu*

23.03.2005 *oznámenie predpokladaného termínu pojednávania podľa §372 ods. 1 O. s. p.*

01.02.2006 *nariadenie termínu pojednávania na 20.2.2006*

20.02.2006 *pojednávanie odročené na 24.4.2006 pre neprítomnosť navrhovateľky*

24.04.2006 *pojednávanie odročené na 26.5.2006*

12.05.2006 *uznesením navrhovateľka vyzvaná na odstránenie väd podania*

26.05.2006 *pojednávanie odročené na neurčito a uznesením predĺžená lehota navrhovateľke na doplnenie návrhu na 30 dní*

10.05.2006 *navrhovateľka doručila žiadosť o ustanovenie zástupcu z radov advokátov*

26.06.2006 *spis predložený vsú na rozhodnutie o žiadosti navrhovateľky*

13.07.2009 *vec pridelená JUDr. Kollárikovej*

08.01.2010 *výzva navrhovateľke na predloženie dokladov k žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov*

08.11.2011 *pridelenie veci JUDr. Jarošovej (Tvrdej) z dôvodu preloženia sudkyne JUDr. Kollárikovej na iný súd od 1.11.2011*

30.05.2012 *pridelenie veci JUDr. Slobodovej z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti zákonnej sudkyne*

22.06.2012 *výzva navrhovateľke na predloženie dokladov k žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov*

18.07.2012 *uznesenie o nepriznaní oslobodenia a neodkázaní na Centrum právnej pomoci vydané vyšším súdnym úradníkom*

05.09.2012 *pridelenie veci JUDr. Jarošovej (Tvrdej) po ukončení práceneschopnosti*

22.10.2012 *uznesenie o priznaní oslobodenia a odkázaní navrhovateľky na Centrum právnej pomoci na základe dodatočne doložených dokladov navrhovateľkou*

22.02.2013 *požiadanie Centra právnej pomoci o súčinnosť*
07.03.2013 *požiadanie Centra právnej pomoci o súčinnosť*
18.04.2013 *pokyn na uloženie spisu na lehotu 15 dní za účelom zistenia, či rozhodnutie CPP z 8.4.2013 o priznaní nároku na právnu pomoc a pridelenie advokáta nadobudlo právoplatnosť*
19.07.2013 *udelené plnomocenstvo navrhovateľky pridelenému advokátovi 05.11.2013 nariadenie termínu pojednávania na 18.12.2013*
18.12.2013 *pojednávanie na žiadosť všetkých účastníkov a ich zástupcov odročené na 2.4.2014 za účelom rokovania o mimosúdnej dohode, kde účastníci žiadali lehotu do apríla 2014*
28.03.2013 *PZ odporcu požiadal o odročenie termínu na 2.4.2014 z dôvodu, že sa im doposiaľ nepodarilo zabezpečiť znalecký posudok a rokovanie majú predbežne dohodnuté na 31.3.2014*
02.04.2014 *pojednávanie odročené na žiadosť účastníkov na 23.5.2014*
23.05.2014 *pojednávanie odročené na žiadosť účastníkov na 26.9.2014, nakoľko stále mimosúdne rokujú a riešia exekúcie na nehnuteľnosť, pričom pojednávanie žiadali odročiť na september 2014.*

K doterajšiemu priebehu konania predsedníčka okresného súdu uviedla, že „v priebehu roku 1998 až 2001 boli vo veci opakovane nariadované termíny pojednávania, na ktoré sa nedostavoval spočiatku odporca, pričom súd mu dával predvolania doručovať cez políciu, aj ho žiadal predviesť. Celkovo sa odporca nedostavil na 7 pojednávani. Na pojednávania sa 4 krát nedostavila navrhovateľka, pričom dva krát svoju neúčast' ospravedlnila. Navrhovateľke bola uložená aj poriadková pokuta za nedostavenie sa na pojednávanie bez ospravedlnenia. Po právoplatnosti rozhodnutia o pridelení advokáta 29.4.2013 navrhovateľka až dňa 19.7.2013 udelila plnomocenstvo pridelenému advokátovi.

K priedahom vzniknutým od augusta 2001 do februára 2004 sa neviem vyjadriť, nakoľko konajúci sudca na tunajšom súde už nepracuje. Následné obdobia nečinnosti boli podmienené množstvom vecí, ktoré sudcovia vybavujú, ako aj práceneschopnosťami najmä sudkyne JUDr. Tvrdej, ktorá má vec pridelenú od 8.11.2011 a ktorá bola v priebehu roka 2012 od apríla do septembra práceneschopná, pričom zastupujúca sudkyňa vykonala len

procesné úkony. Následne bola zákonná sudkyňa opätovne práceneschopná od marca do mája 2013, čo malo taktiež vplyv na plynulosť konania, pričom uvedenú skutočnosť nie je možné nijako ovplyvniť. V súčasnosti sú nariaďované termíny pojednávania odročované na žiadosť oboch účastníkov a ich zástupcov, nakoľko medzi nimi prebiehajú mimosúdne rokovania.

Vo vzťahu ku konaniu na Okresnom súde Piešťany uvádzam, že sudcovia podľa možnosti vo veci konali s ohľadom na zaťaženosť, aká je vo všetkých senátoch tunajšieho súdu, preto ani zo strany vedenia súdu nemohlo byť zabezpečené, aby boli nejaké veci prerozdelené z dôvodu nerovnomernej zaťažnosti v senátoch. Okrem toho treba poukázať, že všetci sudcovia tunajšieho súdu vybavujú priemerne v registroch C, Cb a P viac ako 600 vecí v senáte, čo im objektívne neumožňuje vo všetkých veciach konať plynulo a bez prieťahov.“.

V závere svojho podania predsedníčka okresného súdu poukázala „na existenciu systémových nedostatkov v oblasti výkonu spravodlivosti vo vzťahu k dlhodobému nedostatočnému obsadeniu tunajšieho súdu väčším počtom sudcov, ktoré vedenie súdu či konajúci sudca nemôžu ovplyvniť nástrojmi, ktorými by samy disponovali na vyriešenie tzv. objektívnych okolností prieťahov v konaní. Táto skutočnosť bola zohľadnená i schválenou novelou zákona o sídlach a obvodoch súdov, kde s účinnosťou od 1.5.2013 bol z obvodu tunajšieho súdu odčlenený územný obvod okresu Hlohovec, čo len z časti prispelo k zníženiu nápadu nových vecí, avšak tunajší súd naďalej dokončuje aj všetky veci prevzaté z Okresného súdu Trnava od roku 1997 patriace k územnému obvodu okresu Hlohovec.“.

K vyjadreniu predsedníčky okresného súdu zaujala na základe výzvy ústavného súdu stanovisko aj právna zástupkyňa sťažovateľky. Vo svojom podaní doručenom ústavnému súdu 8. júla 2014 opätovne poukázala na skutočnosť, že od podania návrhu okresnému súdu „po dobu 16 rokov nedošlo k rozhodnutiu vo veci samej v prvostupňovom konaní. Počas tohto obdobia došlo šesťkrát k zmene zákonného sudcu. Podotýkam, že až po podaní sťažnosti na prieťahy sťažovateľkou, došlo k výraznejšiemu konaniu zo strany Okresného súdu Piešťany. V predmetnom súdnom spore do dnešného dňa nedošlo ani k výpovediam účastníkov konania. Vo veci sa nekonalo 11 rokov. Nečinnosť súdu bola spôsobená jednak prikázaním veci Okresnému súdu Piešťany z Okresného súdu Trnava, ako aj z dôvodu

zmeny zákonných sudcov, ich nečinnosťou, prípadne práceneschopnosťou. Po rozhodnutí Krajského súdu v Trnave o prikázaní veci zo dňa 13.07.2000 bolo síce pojednávanie vytýčené po pol roku a následne sa nekonalo pre neprítomnosť navrhovateľky ako aj odporcu, avšak od roku 2001 do 2005 a ďalej v období od mája 2006 až do decembra 2013 nedošlo k vykonaniu ani jedného úkonu v merite veci zo strany prvostupňového súdu.“.

Právna zástupkyňa sťažovateľky v závere svojho podania vyjadrila súhlas, aby ústavný súd vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania.

Z obsahu súdneho spisu okresného súdu v namietanej veci ústavný súd zistil rovnaké skutočnosti, čo sa týka predloženej chronológie, aké uviedol okresný súd, preto ich považoval za preukázané.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...

Sťažovateľka zároveň namieta porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti

v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry (IV. ÚS 15/03, I. ÚS 24/03, II. ÚS 66/03), v súlade s ktorou možno za konanie (postup) súdu odstraňujúce právnu neistotu sťažovateľa v konkrétnom posudzovanom prípade považovať také konanie, ktoré smeruje k právoplatnému rozhodnutiu vo veci alebo k odstráneniu jeho právnej neistoty zákonom dovoleným spôsobom. K vytvoreniu právnej istoty preto dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (III. ÚS 127/03).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. IV. ÚS 74/02, III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokovávanej veci.

1. Pokiaľ ide o právnu a skutkovú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov po rozvode tvoria bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov a v zásade ich nemožno považovať za právne ani skutkovo osobitne zložité. Navyše, o skutkovej či právnej zložitosti veci v danom prípade nie je ako o dôvode doterajšej dĺžky konania možné uvažovať aj z toho dôvodu, že zo strany

konajúcich súdov dosiaľ neboli realizované prakticky žiadne úkony dokazovania vo veci samej.

2. Pri posudzovaní druhého kritéria, t. j. hodnotenia správania účastníkov súdneho konania v súvislosti so vznikom prípadných zbytočných prietáhov v konaní, ústavný súd dospel k záveru, že k dĺžke posudzovaného konania neprispeli okolnosti na strane sťažovateľky v podstatnej miere. Je pravdou, že viacero nariadených pojednávaní bolo odročených z dôvodov na strane sťažovateľky v procesnom postavení navrhovateľky (14. februára 2000, 9. apríla 2001, 11. júna 2001, 20. februára 2006), ako aj to, že sťažovateľka realizovala procesné úkony smerujúce k oslobodeniu od súdnych poplatkov či k ustanoveniu zástupcu z radov advokátov. Hoci tieto skutočnosti prispeli k celkovej doterajšej dĺžke konania, neovplyvnili ju v takej významnej miere, aby bolo možné zodpovednosť za ňu pripísať sťažovateľke.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v posudzovanej veci a poukazuje na to, že trvanie namietaného súdneho konania v dĺžke takmer 16 a pol roka je už samo osebe neprimerané.

Z predloženého spisu okresného súdu ústavný súd zistil dlhotrvajúce obdobia nečinnosti okresného súdu. Ide najmä o obdobie od 16. augusta 2001 do 13. februára 2004 (2 roky a 6 mesiacov), v ktorom nebol zo strany okresného súdu realizovaný žiaden procesný úkon, obdobie od 13. februára 2004 do 1. februára 2006 (takmer 2 roky), v ktorom došlo zo strany okresného súdu iba k oznámeniu predpokladaného termínu pojednávania, obdobie od 26. júna 2006 do 13. júla 2009 (3 roky a 1 mesiac), v ktorom nebol realizovaný žiaden procesný úkon, obdobie od 13. júla 2009 do 8. januára 2010 (takmer 6 mesiacov), keď nebol realizovaný žiaden procesný úkon, ako aj obdobie od 8. januára 2010 do 22. júna 2012 (2 roky a 6 mesiacov), v ktorom boli realizované iba úkony pridelenia veci jednotlivým konajúcim sudcom.

Celkovo bol teda okresný súd bezdôvodne vo veci úplne nečinný takmer 11 rokov.

Uvedený postup okresného súdu nesvedčí o tom, že by svoju činnosť organizoval v súlade s povinnosťou uloženou mu v § 100 ods. 1 OSP, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

K obrane okresného súdu o objektívnych prieťahoch v konaní zapríčinených situáciou na okresnom súde (dlhodobá nadmerná zaťaženosť sudcov, práceneschopnosť konajúcej sudkyne) ústavný súd poznamenáva, že systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti nemožno pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru oslabiť poukázaním na obmedzené personálne kapacity príslušných súdov. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných prieťahov, aj keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu (pozri napr. I. ÚS 119/03, I. ÚS 150/06).

Napriek tomu, že aj sťažovateľka svojím správaním a niektorými procesnými úkonmi prispela k doterajšej dĺžke konania, ústavný súd nemohol prehliadnuť skutočnosť, že uvedené konanie trvá takmer 16 a pol roka a je poznamenané významnými obdobiami úplnej nečinnosti okresného súdu, a preto rozhodol, že v namietanom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a v nadväznosti na to aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala aj o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 15 000 € vo vzťahu k okresnému súdu z dôvodu, že *„súdne konanie prebieha už 16 rokov, pričom nebolo do dnešného dňa rozhodnuté v konaní na prvom stupni“*.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy aj priznanie finančného zadosťučinenia. Pri jeho určení ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Ústavný súd vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu v namietanom konaní, berúc do úvahy konkrétne okolnosti danej veci, považoval priznanie sumy 5 000 € sťažovateľke za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

Právna zástupkyňa sťažovateľky trovy konania vyčíslila sumou 426,12 €, a to za tri úkony právnej služby. Ústavný súd podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti

Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) priznal sťažovateľke náhradu trov konania. Základom pre výpočet náhrady za úkon právnej služby je v danom prípade priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2013 v sume 804 €. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2014 (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie sťažnosti) po 134 €. Ďalej má právna zástupkyňa sťažovateľky aj nárok na náhradu režijného paušálu 8,04 € za jeden úkon podľa vyhlášky.

Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby. Stanovisko doručené ústavnému súdu 8. júla 2014 vyhodnotil ústavný súd ako neprinášajúce nové skutkové tvrdenia alebo právnu argumentáciu, ktoré by boli spôsobilé ovplyvniť záverečný úsudok ústavného súdu o predmete konania, preto zaň náhradu trov právneho zastúpenia nepriznal. Náhrada trov konania, ktorú ústavný súd priznal sťažovateľke, preto spolu predstavuje sumu 284,08 €.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. septembra 2014